

Výroční zpráva o činnosti České speleologické společnosti

za rok 2024

Sestavil: Jan Sirotek

Podklady: Libor Čech, Michal Hejna,
Jan Lenart, Kamila Svobodová,
Roman Šebela, Josef Wagner,
Hana Závíšková

únor 2025

Foto na titulní stránce: Jeskyně Forat Mico, Španělsko (Foto: J.Wagner)

Obsah

Úvod	5
Členství v mezinárodních institucích	5
Členská základna a základní organizace	5
Centrální akce	6
Speleofórum	6
Setkání jeskyňářů	6
Zpráva o hospodaření	7
Zpráva o činnosti předsednictva	9
Finance	10
Optimalizace sekretariátu	10
Služby členstvu	10
Příprava valné hromady	10
Ostatní	10
Akce	10
Zpráva o činnosti Speleologické záchranné služby	11
Zpráva o činnosti ediční rady	11
Zpráva o činnosti pracovních komisí	11
Komise pro speleoalpinismus a související aktivity	11
Komise pro speleopotápění	12
Administrativa	12
Praktická činnost	12
Komise pro vzdělávání	12
Ostatní významné aktivity a projekty	12
Anketa Komunita ČSS	12
SpeleoWiki	12
SpeleoGO	13
Partneři	15
Donátoři	15
Partneři v rámci sítě SpeleoPartner	15

Nedělní jeskyně (Foto: J. Moravec)

Úvod

Česká speleologická společnost (ČSS) je spolkem založeným dle Občanského zákoníku. Jejím posláním je objevovat, zkoumat, dokumentovat, studovat a chránit jeskyně a ostatní krasové či pseudokrasové jevy, jakož i umělé podzemní prostory. Sdružuje zájemce o speleologii z celé České republiky. Je financovaná především z členských příspěvků, darů, příspěvku Hasičského záchranného sboru na činnost Speleologické záchranné služby (SZS) a případných grantů či dotací na konkrétní projekty či publikace.

Členství v mezinárodních institucích

ČSS je členem **Mezinárodní speleologické unie (UIS)** a **Rady vědeckých společností ČR (RVS)**. SZS je členem **Integrovaného záchranného systému ČR, Červeného kříže a Sdružení evropských speleologických záchranných služeb (ECRA)**.

Členská základna a základní organizace

ČSS měla v roce 2024 celkem 1216 členů, z toho:

- 1081 členů organizovaných v 59 základních organizacích (ZO)
- 34 členů čekatelů
- 27 přispívajících členů
- 60 individuálních členů
- 14 čestných členů

Převážná část průzkumné a výzkumné činnosti je organizována v rámci jednotlivých ZO, které každoročně předkládají výroční zprávy, které jsou archivovány jak v tištěné tak elektronické podobě na sekretariátu v Praze. Od letošního roku jsou výroční zprávy ZO v elektronické podobě ukládány též na digitálním portálu SpeleoWiki.

Centrální akce

V roce 2024 proběhly dvě významné akce organizované na centrální úrovni:

Speleofórum

**SPELEO
FÓRUM**

Speleofórum 2024 proběhlo tradičně ve Sloupu v Moravském krasu ve dnech 19. 4. - 21. 4. 2024. Zúčastnilo se přes 400 jeskyňářů a jejich podporovatelů. Kromě tradičních přednášek a exkurzí byly uděleny ceny Speleofóra. Česká speleologická společnost udělila čestné uznání Janu Flekovi a Pavlu Bosákovi za dlouhodobou činnost v Ediční radě ČSS.

Ceny Speleofóra 2024 udělené předsednictvem:

- Nejlepší výroční zpráva: ZO ČSS 7-01 Orcus
- Nejvýznamnější objev v ČR: ZO ČSS 6-15 Holštejská za objevy v jeskyni Lipovecká ventarola
- Nejvýznamnější objev členů ČSS v zahraničí: Expedice Sokotra 2023 za objevy jeskyní na ostrově Sokotra v Jemenu
- Zvláštní cena Speleofóra: Jan Sirotek, Petr Chmel a všichni, kteří se podíleli na historicky první podzemní výpravě ze Sloupu do Macochy

Cena Speleofóra 2024 udělená ediční radou ČSS:

- Nejlepší příspěvek ve sborníku: Michal Hejna, Martin Majer, Michal Kolčava - Nedělní jeskyně – nejdelší jeskyně na území Prahy

Ceny Speleofóra 2024 udělené účastníky hlasováním:

- Nejlepší poster: Michal Hejna ze ZO ČSS 1-02 Tetín - Tropický kras Sokotry
- Nejlepší Prezentace: Richard Zatloukal - Lipovecká Ventarola propojena s Novou Rasovnou v Moravském krasu
- Nejlepší mapa: Dalibor Janák ze ZO ČSS 7-04 Sever za prezentaci map 3D Na Pomezí
- Nejvýznamnější objev v ČR: ZO ČSS 6-15 Holštejská za objevy v jeskyni Lipovecká ventarola
- Nejvýznamnější objev členů ČSS v zahraničí: Maganik 2023 za objevy v jeskyni Iron Deep

Setkání jeskyňářů

V roce 2024 se organizace tradiční podzimní akce ujala ZO ČSS 4-01 Liberec. Setkání proběhlo ve velmi špatném počasí na hřebeni Ještědu, v době zářijových povodní. Přesto si na Ještěd našlo cestu několik desítek jeskyňářů z celé České republiky. Kromě přednášek byly připraveny exkurze do jeskyní i starých důlních děl. ČSS měla na akci otevřený prodejní stánek.

Zpráva o hospodaření

V roce 2024 hospodařila ČSS opět s přebytkovým rozpočtem, kdy výsledek hospodaření skončil ziskem 655 170,95 Kč. Hlavními zdroji příjmů byly především členské příspěvky (53%). Dalšími zdroji jsou pak dotace (25%), příjmy z prodeje a služeb (13%) a dary (5%). Hlavními nákladovými položkami jsou: provoz SZS (35%), provoz sekretariátu (17%) a Speleofórum (20%). Na základě rozhodnutí předsednictva jsou přebytečné volné prostředky ČSS ukládány na termínované vklady, aby se zamezilo jejich znehodnocování inflací. ČSS nemá evidovány žádné pohledávky ani závazky po splatnosti a nečerpá žádné půjčky ani úvěry. Účetní agendu zajišťuje externí účetní Hana Závíšková.

Příjmy		Náklady	
Členské příspěvky	1 121 100,00 Kč	Sekretariát	241 887,25 Kč
Dotace	517 361,44 Kč	SZS	502 881,66 Kč
Dary	107 900,00 Kč	Speleofórum	286 625,68 Kč
Tržby z prodeje služeb (vč. Speleopojištění)	67 429,00 Kč	Spolkový materiál	19 819,60 Kč
Tržby z prodeje zboží	105 156,03 Kč	Ostatní služby	56 777,60 Kč
Speleokurz	110 000,00 Kč	Ostatní publikace	209 098,88 Kč
Finanční výnosy	80 869,30 Kč	Členství	9 961,44 Kč
		Knihovna, archiv	51 669,00 Kč
		Speleokurz	33 437,00 Kč
		SpeleoGO - poskytnuté dary	30 000,00 Kč
		Finanční náklady	5 152,79 Kč
		Daně	7 333,92 Kč
Příjmy celkem	2 109 815,77 Kč	Náklady celkem	1 454 644,82 Kč
Zisk	655 170, 95 Kč		
Zůstatek hospodaření SZS	133 218,00 Kč		
Stav pokladny k 31. 12. 2024	1 588,00 Kč		
Stav banky k 31. 12. 2024	33 116,77 Kč		
Stav PayU k 31.12. 2024	5 000,00 Kč		
Termínované vklady	1 862 837,21 Kč		
Spořicí účty	610 698,17 Kč		
Finanční aktiva celkem	2 513 240,15 Kč		

Jeskyňe Tianxingyan, Čína (Foto: J. Sirotek)

Zpráva o činnosti předsednictva

Předsednictvo působilo ve složení Jan Lenart – předseda, Jan Sirotek – místopředseda, Zdeněk Motyčka – člen, Libor Láník – člen, Jaroslav Šanda – člen, Mojmír Závíška – člen a Michal Hejna – člen. Jaroslav Šanda na svoji funkci člena předsednictva 20. 5. 2024 rezignoval a v předsednictvu jej nahradil Miroslav Manhart. V roce 2024 se předsednictvo ČSS společně s dozorčím sborem sešlo na celkem pěti zasedáních, střídavě v Praze, Brně a ve Sloupě, s následující účastí:

Jméno a příjmení	13. zasedání 14.2.2024 Praha	14. zasedání 19.4.2024 Sloup	15. zasedání 6.6.2024 Praha	16. zasedání 19.9.2024 Brno	17. zasedání 11.12.2024 Praha
Členové předsednictva					
Jan Lenart	X	X	X	X	X
Jan Sirotek	X	X	X	X	X
Michal Hejna	X	X	omluven	X	X
Libor Láník	X	X	omluven	X	omluven
Zdeněk Motyčka	X	X	X	X	X
Jaroslav Šanda	X	omluven			
Mojmír Závíška	X	X	omluven	X	X
Miroslav Manhart			X	X	X
Náhradníci předsednictva					
Miroslav Manhart	X	X			
Jan Mertlík	-	-	-	-	-
Členové dozorčího sboru					
Vratislav Ouhrabka	X	X	X	omluven	X
Bohuslav Koutecký	X	X	X	X	X
Tomáš Mokřý	-	X	-	X	omluven
Náhradník dozorčího sboru					
Vít Kaman	-	-	-	-	-
Sekretariát					
Kamila Svobodová	X	X	omluven	X	X
Giovanna Labajová		X	X	X	omluven
Hosté					
Roman Šebela		X			X
Lukáš Falteisek	X				X
Luboš Stárka				X	
Josef Wagner		X			
Radim Brom	X				X

Předsednictvo se na svých jednáních zabývalo především následujícími oblastmi:

Finance

Předsednictvo pokračovalo ve snaze o systematické a predikovatelné hospodaření ČSS. Osvědčilo se zavedení schváleného rozpočtu a kontrola jeho čerpání. Se SZS byl odsouhlasen dokument popisující principy hospodaření SZS. Pro následující období byla jasně nastavena pravidla pro výběr dodavatelů, kteří se podílejí na přípravě a vydávání tiskovin ČSS.

Optimalizace sekretariátu

I v roce 2024 pokračovala optimalizace činnosti sekretariátu, který byl posílen o Giovannu Labajovou, která si převzala část agend. Předsednictvo se podílelo na zpracování a kompletaci výroční zprávy za rok 2023.

Služby členstvu

Předsednictvo se dlouhodobě věnuje poskytování služeb členům ČSS. Mezi klíčové patří SpeleoPojištění, SpeleoWiki, SpeleoPartner a SpeleoGo - viz samostatné kapitoly této zprávy. Kontinuálně docházelo k aktualizaci webových stránek ČSS.

Příprava valné hromady

Předsednictvo společně s dozorčím sborem připravilo návrhy na jednání valné hromady vyplynulé z poznatků a řešených úkolů během předchozího období. Taktéž připravilo komentáře k došlým návrhům ostatních organizačních složek a tyto podklady rozeslalo jednotlivým ZO. Předsednictvo začalo připravovat souhrnnou zprávu o činnosti ČSS v období 2021 - 2024.

Ostatní

Předsednictvo podepsalo memorandum s KČT stran podpory projektu Absolonova stezka. Předsednictvo řešilo zajištění agendy Speleopojištění po odstupu J. Šandovi. Postupně se této funkce ujal sekretariát. Předsednictvo připravilo návrh memoranda se Správou jeskyní ČR, které bylo druhé straně předloženo k projednání.

Akce

Předsednictvo se organizačně podílelo na organizaci Speleofóra a nově ve spolupráci s J. Šandou a P. Holubcovou připravilo program dětských prezentací a exkurzí, což bylo účastníky Speleofóra nadšeně uvítáno.

Zpráva o činnosti Speleologické záchranné služby

V roce 2024 se v rámci obou stanic SZS ČSS (stanice ČECHY, stanice MORAVA) uskutečnilo téměř **40 akcí** zaměřených na výcvik členů SZS se zaměřením na různou problematiku záchrany v podzemí. Některé akce byly pořádány ve spolupráci s týmy HZS ČR.

Stanice SZS zorganizovaly každoroční lezecké dny pro členy ČSS – 15. 6. v Českém krasu v lomu Chlum a taktéž 15. 6. v Moravském krasu v Holštejně – Lidomorna. Stanice MORAVA uspořádala 6.4. seminář „Nehoda v jeskyni“ v Rudici a v jeskyni Býčí skála.

8. - 10. 3. proběhlo mezinárodní cvičení s GRJ Polska souběžně ve dvou jeskynních systémech Piková dámě a Spirálce v Moravském krasu. Cílem cvičení byla koordinace sil a prostředků při souběžném zásahu na více lokalitách. Dále pak sdílení informací a technik při záchrane v podzemí. Proběhly testy nového komunikačního systému Spelcom polské produkce.

1. - 7. 7. Účast na mezinárodní stáži SSF ve Francii (Saint Rome de Dolan - Département: Lozère), výcvik záchranných technik dle metodiky SSF, 5 záchrannů SZS ČSS, 4 záchranní HZS JMK.

4. - 6. 10. každoroční součinnostní cvičení obou stanic ve spolupráci s HZS JMK v Moravském krasu se zaměřením na spolupráci jednotlivých týmů. Účastníci byli rozděleni do tří týmů a každý tým prošel třemi lokalitami.

- Jeskyně Hluboký závrt – nácvik pomoci postiženému.
- Jeskyně Ostrovské Vintoky – nácvik vertikálního transportu nosítek.
- Ostrovská plošina – výcvik použití nové trojnožky Arizona Vortex.

V závěru součinnostního cvičení byly prezentovány novinky z výcviku členů SZS a HZS JMK na stáži u Spéléo Secours Français ve Francii a také z evropského mítinku European Cave Rescue Association v Mostaru, Bosna a Hercegovina. Na stanici SZS v Rudici se uskutečnila prezentace "Jak se kotví u HZS" i s praktickými ukázkami.

Zpráva o činnosti ediční rady

Ediční rada pracovala ve složení: předseda - Hejna Michal, členové - Marek Audy, Tomáš Bohanes, Irena Jančaříková, Milan Geršl, Jiřina Novotná a Božena Vrabcová. V roce 2024 se ediční rada podílela na přípravě sborníku Speleofóra a tří čísel časopisu eSpeleo. V rámci obnovené edice Knihovna ČSS ediční rada připravila vydání sv. 39 Jeskyně Štramberského krasu. Božena Vrabcová byla odpovědná za obsah facebookového profilu ČSS.

Zpráva o činnosti pracovních komisí

V rámci ČSS působily v roce 2024 celkem tři pracovní komise: komise pro speleopotápění, komise pro vzdělávání a komise pro speleoalpinismus a související aktivity.

Komise pro speleoalpinismus a související aktivity

Komise pracovala ve složení: předseda - Wagner Josef, členové - Koutecký Bohuslav, Augustýnek Jiří, Závažka Mojmír, Wagner Jakub, Antonín Jiří, Belica Ondřej.

Komise se scházela podle potřeby, a protože členové komise jsou současně členy České asociace pro aktivity a práce ve výškách z.s., byla činnost komise úzce spojena s činností této asociace.

V roce 2024 probíhalo v jeskyních testování ručního blokantu Grivel, který je certifikován současně jako slaňovací zařízení. Potvrdilo se, že přechod z výstupu za pomoci Grivelu do přímého slanění, jak je popisován v návodu na použití, není možný.

Dalším příspěvkem členů komise v roce 2024, byla spolupráce na přípravě materiálů pro článek „Právní důsledky nehody na sportovním lanovém traverzu“, který zpracovává výsledky a poučení z nehody na lanovém traverzu pořádaným ZO ČSS 7-01 ORCUS v roce 2007.

Komise pro speleopotápění

Komise pro speleopotápění (dále jen „KPS“) pracuje od roku 2020 ve složení: Libor Čech – předseda, David Čani, Michal Guba, Lukáš Brychlec, Jiří Hovorka – členové.

Administrativa

- řešení požadavku 7 členů ZO 1-05 na vystavení průkazů JP. Někteří splnili podmínky pro přiznání kvalifikace již v roce 1998.
- definitivní uzavření archivu vydaných průkazů. V současné době by již neměl být nikdo, kdo v minulosti splnil podmínky pro přiznání kvalifikace a přitom nemá vystaven průkaz či potvrzení. V tomto směru komise použila všechny možné prostředky, včetně mailové komunikace ČSS, aby navázala kontakt se speleopotápěči, kteří o kontakt mají zájem

Praktická činnost

- v průběhu roku se někteří členové komise (Guba, Čani) podíleli na součinnostních cvičeních s IZS a SZS. Proběhlo několik akcí na Hranické propasti, v ostatních oblastech jsme o součinnost požádání nebyli
- v červnu byla zopakována třídenní akce na Hranické propasti, včetně zajištění ubytování a sociálního zázemí. Setkání bylo pokračováním akce z roku 2023, a proto byla podstatně zvýšena náročnost probírané tematiky a akce byla koncipována jako IMZ. I přes značnou propagaci se však zúčastnilo minimum potápěčů z organizací mimo místní ZO 7-02

Komise pro vzdělávání

Komise pro vzdělávání (KPV) pracovala ve složení Jaroslav Bohatý, Radim Brom, Lukáš Falteisek. Komise se věnovala hlavně organizaci Základního kurzu speleologie. V roce 2024 doběhl první běh a současně byl zahájen běh druhý.

Ostatní významné aktivity a projekty

Anketa Komunita ČSS

Cílem ankety organizované předsedou ČSS bylo zjištění stavu a aktivity členské základny. Ankety se zúčastnilo 265 respondentů. Detailní výsledky ankety jsou obsaženy v souhrnné zprávě o činnosti ČSS za období 2021 - 2024.

SpeleoWiki

Do databáze SpeleoWiki.cz byla v průběhu roku plněna další data. Mimo jiné byly centrálně doplněny výroční zprávy ZO za období let 2021 až 2024.

Ke konci roku 2024 obsahovala Speleowiki následující data:

- 4 176 jeskyní v 11 zemích,
- 4 805 záznamů o událostech,
- 12 768 bibliografických záznamů,
- 625 map,
- 515 dokumentů,
- 2 029 fotografií,
- 158 organizací,
- 4 282 osobností.

SpeleoGO

SPELEO
GO

V roce 2024 byly podpořeny následující projekty:

Tým / osoba	Podpořený projekt	Částka
ZO 1-05 Geospeleos	Přestrojení a zabezpečení vertikálních stupňů v Podtraťové jeskyni	15.000 Kč
Expedice Kačna jama	Nákup materiálu na expedici	7.500 Kč
ZO 6-25 Pustý žleb - Expedice Medúza	Nákup člunu	7.500 Kč

Plnění projektu týmu Kačna jama bylo z důvodu nepříznivých hydrologických podmínek přesunuto na rok 2025.

Jeskyňe Lipovecká ventarola (Foto: M. Audy)

Partneři

ČSS spolupracuje s tradičními partnery, se kterými udržuje blízké vztahy, jimiž je především Slovenská speleologická společnost, **Správa jeskyní ČR** a **Agentura ochrany přírody a krajiny ČR** a její jednotlivé správy CHKO. ČSS dále úzce spolupracuje s **Hasičským záchranným sborem ČR**, **Českou společností na ochranu netopýrů**, **Muzeem Blanenska** a firmou **Hysko**. Významným partnerem ČSS je také **Mezinárodní speleologická unie (UIS)**, jejímž viceprezidentem je Zdeněk Motyčka, člen předsednictva ČSS.

Donátoři

I když je zajištění činnosti ČSS včetně SZS primárně financováno z členských příspěvků, tvoří významnou část příspěvků dary a dotace. Chtěli bychom tímto poděkovat především **Generálnímu ředitelství Hasičského záchranného sboru**, za poskytnutí dotace na kofinancování SZS, dále **Radě vědeckých společností** za poskytnutí dotace na vydání sborníku Speleofórum, úhradu členského příspěvku v UIS a vydání knihy Jeskyně Štramberského krasu. Děkujeme také dalším dárcům, mezi něž patří: **Česká společnost pro ochranu netopýrů**, společnost **T&S Advise**, společnost **Amberg**, **ZO ČSS 6-04 Rudice**, **PFM Foundation** a **Moravský speleologický klub**.

Partneři v rámci sítě SpeleoPartner

**SPELEO
PARTNER**

V rámci sítě Speleopartner jsou sdružení komerční partneři ČSS, kteří členům ČSS poskytují různé výhody, slevy na jejich e-shopech, v kamenných prodejnách nebo na vstupném.

K 31. 12. 2024 figurovalo v síti SpeleoPartner devět subjektů:

- Správa jeskyní ČR
- Muzeum Blanenska
- Dům přírody Moravského krasu
- Kronium
- Rock Point
- Kask
- Singing Rock
- Singing Rock Poniklá
- Speleocajky

Všechny výhody pro členy ČSS jsou přehledně uvedeny na webu na adrese www.speleo.cz/speleo-partner.

Foto na zadní straně: Jeskyně Tatich, Mexiko (Foto: K. Kýška)

